

Lausunto

19.08.2021

Asia: VN/13519/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihoitolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan organisaatio

Lausunnonantajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Sosiaalihoitolaki

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Kotihoidon nykyisten palvelujen laajentamisesta on kyse, jos laissa on mukana asuinympäristö kodin lisäksi. Ei nähdä perusteltuna siivous-, vaatehuolto- ja asiointipalveluiden tuottamista kotihoidon toimesta. Palveluiden piiriin ohjaaminen olisi osa vanhuspalveluiden mukaista neuvontaa. Muutoin lakiteksti on onnistunut.]

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

Ei [Nykyisillä järjestäjillä ei ole kyvykkyyttä järjestää hoivaa ympärivuorokautisesti liittyen tosiasialliseen henkilöstösaatavuuteen erityisesti harvaanasutuilla alueilla.]

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Pykälä vaatii selventämistä. Mitä tarkoittaa järjestäminen? Asuntojen jälleenvuokraamista ei pidetä järkevänä eikä se ole sosiaali- ja terveydenhuollon ydintehtävää.]

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

Ei [Missä kulkee palvelun järjestämisen ja palveluun ohjaamisen raja. Palveluasumisen määritelmä on epäselvä.]

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä?

-

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispykälän palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

9. Pitääkö turva-auttajan olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

Ei [Riittää]

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Kotihoidossa asiakastunteja sekä ylitetään että alitetaan, pohdittava mikä olisi tasaantumisjakso – kuukausi? Resurssin kohdentaminen aikatoiveeseen nykytyöaikalainsäädännön mukaan on mahdotonta. Tarvitaan tarkempi määrittely työntekijöistä, jotka voivat osallistua välittömään asiakastyöhön (vrt vanhuspalvelulain 3a§) ja hoiva-avustajia pitää pystyä käyttämään myös kotihoidossa. Työnantajan on mahdotonta arvioida työntekijän ammattieettisiä kokemuksia objektiivisesti, 5 mom on työnantajan vaikeasti johdettava, jos pykälässä tarkoitetaan yksittäisten työntekijöiden yksilöllisiä ammattieettisiä tuntemuksia. Työnantajalla on mahdollisuus johtaa organisaation linjauksia ammattilaisten eettisestä ammatillisesta toiminnasta. On ongelmallinen myös asiakkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Kotihoidon järjestämisen virtuaalisesti vain osittaisena toteutuksena ei ole tarpeen rajata. Virtuaalitoiminnot on kehittyvä järjestämistapa ja hyvä olisi mahdollistaa sen täysimittaisen hyödyntämisen myös tulevaisuudessa. Onko tulevaisuudessa mahdollista olla asiakkaalle vain virtuaalisesti tuotettua palvelua asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden? Organisaation hallintosääntö ja sisäinen toimintamalli henkilöstövajauspoikkeamien raportoinnista on riittävä, ei vaadi kirjausta lakiin. Henkilöstövajauksessa on kyse kansallisesta ongelmallisista, lain kirjaus ei auta pulaan henkilöstöongelmissa.]

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [On epäselvä. Hoiva-asumisen järjestäminen asiakastarpeen pohjalta hajautettuna on haasteellinen huomioiden muu asiaan liittyvä ohjaus ja säädökset. On ristiriitainen suhteessa 21 c §:n kirjaukseen.]

Vanhuspalvelulaki

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

Ei [Pykälä on ok, mutta aikataulu on liian kireä.]

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

Ei

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

Ei [Tarpeeton pykälä, jonka vaikutuksia asiakkaan palveluiden parantamiseksi on vaikea tunnistaa ja mahdoton toteuttaa. Pykälästä saa kuvan, että kyseessä on ns. kolmas taho – ei järjestäjä eikä tuottaja. Mikäli omatyöntekijä vanhuspalvelulakiin lisätään, tulee kustannus täysimääräisesti korvata kunnille. Nykyisessä henkilöstötilanteessa on väärä painopiste kohdentaa henkilöstöresursseja.]

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

Ei [Vaatii tarkennusta, koska jää epäselväksi ja työnantajan päätettäväksi, että mikä on riittävä lääkehoidon osaaminen ja -koulutus. Tässä linjauksessa huomioitava henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat.]

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

Ei [On ok, kun rakenne on arjessa toteutettavissa.]

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

Keskeinen riski on henkilöstön saatavuus. Kustannusvaikutukset korvattava kunnille täysimääräisesti.

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon?

Miten kansallista laaja-alaista tukea saataisiin henkilöstön saatavuusongelman ratkaisuun? Lain tavoitteet tulee olla suhteessa siihen mitä kansakuntana pystytään tuottamaan.

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?

-

Haverinen Eija

Kuopion kaupunki / perusturvan palvelualue - Vanhuspalvelut